

Naročnina

Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 25 Din
polletno 150 Din
celoletno 300 Din
za inozemstvo
mesečno 40 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugo-
slaviji 120 Din, za
inozemstvo 140 D

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stolp, peti vstaja
mal oglas po 150
in 2 D, večji oglas
nad 45 mm višine
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
a. Pri večjem q
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen pondeljke in
dneve po prezniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, ne frankirana
pisma se ne sprejemajo. Uredništvo
telefon št. 2050, upravnštvo št. 2328

Informativen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Ceko
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevski 7.563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Vojaška vlada na Poljskem

Predsednik Switalski.

Politično življenje na Poljskem je bilo od prevrata vedno bolj razburkano. Obstoječim strankam so se kmalu pridružile še nove, stare se razcepile in v sejni je bilo več klubov ko v kateremkoli drugem parlamentu. Vedno bolj težko je bilo sestaviti vlado, ki bi imela kolikor toliko zanesljivo večino. Pri raznih kombinacijah so se vlade zatekale k narodnim manjšinam, ki imajo možno parlamentarno zastopstvo. Za slučajna glasovanja se morale dajati težke koncesije, ki so šle večinoma na račun avtohtonega slovanskega življa v prilog židovstvu. Krize so bile zelo pogoste, zato pa se je tem manj delalo. Parlament je postal torišče malenkostnih strankarskih borb in intrig ter je vsled svoje nedelavnosti zgubil na ugledu in simpatijah pri širokih ljudskih masah.

Ko je maja leta 1926. Pilsudski izvršil državni udar, je bil parlament že toliko v svoji notranjosti slaboten, da ni bilo niti najmanjšega odpora. Tudi novi parlament ni kazal kakšnega napredka. Strankarstvo je cvetelo in vlada je kljub temu, da ni imela večine, mogla nad dve leti delovati. Pod krepkim vodstvom Pilsudskega se je vladi posrečilo, da je vsaj deloma omilila neznozne gospodarske razmere in uredila valuto.

Parlament je od časa do časa poskušal vzpostaviti svojo avtoriteto, vendar pa je vsled heterogenosti strank imel v tem stremljenju uspeh samo pri razpravi o obtožbi bivšega finančnega ministra Czechowicza, ki ga je izročil sodišču z dvetretjinsko večino. Pa že ta sam uspeh je bil usodepoln. Vlada je v njem videla provokacijo in njene diktatorske tendence so javno prišle do izraza. Že v njenem predlogu za revizijo ustave, ki delokrog parlamenta omejuje na najmanjšo mero, je ona jasno pokazala, kakšno je njeno mišljenje o parlamentarizmu. Še bolj jasno pa je to povedal vojni minister Pilsudski.

Ugledni voditelji opozicije, ki so uvideli nevarnost za demokratično pridobitev, so poskušali organizirati odpor. Deloma se jim je to posrečilo in borba za ali proti parlamentarizmu je stopila v odločilen stadij.

Ta borba je bila kratka in zopet je zmagal maršal Pilsudski, za katerim stojijo strnjeni in dobro organizirani vojaški krogi in velik del plemstva, ki še vedno igra veliko vlogo na Poljskem. Vendar ta zmaga maršala ni popolna. Dasiravno je še nedavno izrazil željo, da bi sam rad stopil na čelo nove vlade, se je moral zadovoljiti s tem, da ostane vojni minister.

Novo vlado je sestavil njegov intimus in zaupnik vojaških krogov general Switalski. Tej vladi, v kateri so vojaški krogi po svojih zastopnikih zasedli še finančno in notranje ter po svojih zaupnikih ostala ministrstva, se pripisuje tendenca, da bo napram parlamentu vodila »politiko močne roke«. Po dosedanjih vestih bo vlada razpustila parlament, vendar pa bo razpisala nove volitve v znamenju »politike močne roke«, da bi na ta način korigirala eventualno takim tendencam neugodno razpoloženje naroda. Očividno je, da si vojaški krogi z ozirom na razpoloženje naroda niso upali svoje zamisli izvesti do konca že pri tej priliki.

Lažnivi dokumenti ital. lista

Naše zun. ministrstvo ostro zavrača lažnive in nesmiselne „dokumente“ in bajke ital. lista

Belgrad, 15. aprila. (Tel. »Slov.«) Z ozirom na pisavo »Giornale d'Italia«, da so se našli neki »dokumenti« o vojaških pripravah proti Italiji, je izdalo zunanje ministrstvo ta komunikacije:

»Giornale d'Italia« je 13. aprila prinesel s podpisom dopisnika iz Trsta Virgilia Gaide neke dokumente, za katere trdi, da so avtentični. V članku ostro napada našo državo radi nekih domnevnih priprav za vojno s pomočjo komitaških organizacij. Kraljeva vlada smatra za svojo

dolžnost, izjaviti, da so objavljeni dokumenti od začetka do konca popolnoma lažnivi in da gre za fiktivne dokumente od strani tega lista, ki ima gotove prozorne namene. Že detajlna objava dokumentov je tako brezsmiselna in vojaško neizvedljiva, da dokazuje vso neresnost in neresničnost samega dokumenta. Nepobitno je dejstvo, ki je znano našim zaveznikom in protivnikom, da je naša vojska v vojni vedno lojalna in z največjimi vrlinami in odgovornostjo vršila svojo dolžnost.

Za trgovinska pogajanja s Turčijo

Velika važnost Turčije za naš izvoz

Belgrad, 15. aprila. (Tel. Slov.) Ker je bil naš dosednji poslanik v Angori Tadić vpokojen, so v krogih zunanjega ministrstva govorili, da bo imenovan za našega poslanika v Angori, dosednji ravnatelj tiskovnega urada Sapunjić, ki je bil nekaj časa generalni konzul v Carigradu in ki je najboljši poznavalec Turčije. Njemu naj bi bila dana naloga, da stori vse, da bi prišlo do trgovinskih pogajanj s Turčijo. S Turčijo nimamo nobene trgovinske pogodbe, čeprav bi se naša trgovska bilanca s Turčijo lahko izboljšala za 600 do 700 milijonov Din v prid naši državi. Turčija uvaža nad 30.000 vagonov pšenice iz Bolgarije, s katero ima sklenjeno trgovinsko pogodbo. Dalje bi lahko izvažali suhe slive, stavb-

ni les, hrastove prage za železnice in drugo. Slovenska industrija bi imela tržišče za klobuke, železnino, emajlno posodo itd.

Značilno je, da Turčija nekako sama želi, da bi prišla v ožje zveze z našo državo. Pred kratkim je njen zunanji minister Ruždi bej podal izjavo o odnosih med obema državama. Ostro je podčrtal razmere v južni Srbiji, kjer so turški posestniki sekvestrirani. Ti sekvestri, tako trdi Ruždi bej, niso samo notra politična zadeva Jugoslavije, ampak zadeva Turčije, ker zadeva turške podanike. Da je naenkrat sprožil to vprašanje, se tolmači, da hoče priti Turčija z našo državo v stik.

Delo ravnateljstva za kmet. kredit

Po zakonu določene vsote niso bile vplačane -- Razdelitev čistega dobička

Belgrad, 15. aprila. (Tel. Slov.) V ravnateljstvu za kmetijski kredit se je danes vršila širša seja, na kateri je bilo navzočih 15 članov širšega odbora. Predsednik dr. Nedeljković se je uvodoma spominjal pokojnega glavnega ravnatelja dr. Mučevića.

Predsednikovo poročilo, ki ga je nato podal, je zelo zanimivo. Glavno ravnateljstvo za kmetijski kredit bi moralo po zakonu dobiti 300 milijonov Din, od teh je 200 milj. določeno po proračunu. Vsega pa je dobilo 113 milj. Din. Od razredne loterije bi moralo dobiti 45.230.000 Din. Dobilo pa je 2.219.000 Din. Od drugih ustanov (uprave fondov) bi moralo dobiti 18 milijonov Din. Dobilo ni nič. — Ker ni bilo vseh kreditov, ki se bili zanj določeni, ni moglo za l. 1928 izkazati tistega izdajanja kreditov, kot je bilo določeno.

Število zadrug je v celoti: Belgrad 310, Cuprija 291, Skoplje 97, Split 97, Zagreb 53, Sarajevo 104. Članov 40.713. Upravičenih volivcev 52.105. Posamezne zadruge so dobile kredita:

Belgrajska 23.590.000 Din, čuprijska 11.303.000 Din, sarajev. 2.650.000 Din, zagreb. 3.500.000 Din, skopljska 1.800.000 Din. Rezervirano je: za Belgrad (v milijonih) 3, za Zagreb 2, za Skoplje 4, za Split 4, za Cuprijo 11. Povprečno so dobili posamezni člani 2000—3800 Din. Največ je dobil Belgrad, najmanj Split.

Zelo značilno je pri tem prisilnem združništvu, da je imelo ravnateljstvo pri svojem kapitalu 113 milj. le 393.492 Din vlog. Posamezne zadruge so izkazale nekoliko več. Misliiti je treba, da je bilo dobivanje kredita odvisno od vlog v zadrugah, ki so vanje vlagali posamezni člani. Čisti dobiček dobe: zadruge-članice ravnateljstva 14 milj., za združeno zvezo svobodnega združništva pa je določeno 530.000 Din. Vendar je določeno za svobodne zadruge še 9.500.000 Din, kar se bo te dni razdelilo. Kmetijska družba ljubljanska je dobila 1 milijon. Prosila je za 3.000.000 Din. Izgleda, da bo dobila še 1 milj. Din. O tem se bo odločilo v sredo.

Tudi oddelki v ministrstvu bodo reducirani

Belgrad 15. apr. (Tel. »Slov.«) Uredba, ki bi jo imel izdati v smislu zakona o splošni državni upravi predsednik vlade in ki bi določala končno organizacijo posameznih ministrstev po predlogu, ki so ga stavila ministrstva predsedniku vlade, še ni izšla, ker se bo poprej, predložila ministrskemu svetu.

Glede organizacije ministrstev, ki so tozadevne predloge že stavila, izvemo to-le: V kmetijskem ministrstvu je imelo dosedanje vodno ravnateljstvo sedem oddelkov. Vodno ravnateljstvo se bo sedaj združilo s splošnim

oddelkom za kmetijstvo, ki bo sedaj skupno z bivšim ministrom za agrarno reformo obsegalo še šest oddelkov. Bivše ministristvo za agrarno reformo se imenuje sedaj agrarnopravni oddelk. Tudi ministristvo za socialno politiko je šlo za tem, da se oddelki čim bolj smoteno strnejo in nepotrební odpravijo. Po predlogu, ki ga je stavilo predsedniku vlade, bi bila splošna razdelitev ta-le: 1. splošni oddelk, 2. oddelk za socialno skrbstvo in 3. zdravstveni oddelk.

Bodoča upravna razdelitev države

Belgrad, 15. aprila. (Tel. »Slov.«) Glede bodoče upravne razdelitve države smo zvedeli, na kompetentnem mestu, da se bodo upravne oblasti, vojaške divizijske oblasti in finančna ravnateljstva v svojih mejah popolnoma krile.

Revizija gozdnih pogodb

Belgrad, 15. aprila. (Tel. »Slov.«) V gozdarskem ministristvu se je sestavila posebna komisija za Bosno in Hercegovino ter za Hrvatsko in Slavonijo. Ti komisiji imata nalogo, izvršiti redukcije dolgoročnih pogodb. — Če družbe, ki so sklenile pogodbo z državo, ne bi pristale na revizijo, je pripravljen zakon, ki ustvarja enoten tip te pogodbe kot zakon.

Novo stolice na zagrebški univerzi

Zagreb, 15. aprila. (Tel. »Slov.«) V proračunu prosvetnega ministristva je postavka za zvišanje števila vseučiliških profesorjev in docentov: 8 mest za profesorje, 8 za docente. V proračunu ni označeno, katere stolice se otvorijo. O tem bo sklepala seja profesorjskega kolegija prihodnji teden. Večina stolic bo na tehnični in filozofski fakulteti.

Bivši poslanec obsojen

Belgrad, 15. aprila. (Tel. »Slov.«) Okrožno sodišče je danes obsodilo bivšega narodnega poslanca Velimirja Milijaničevića na šest mesecev zapora, ker je bilo sodišče mnenja, da je ponaredil menico za 35.000 Din. Obsodjeni se je proti razsodbi pritožil.

Pogajanja z Romunijo

Belgrad, 15. aprila. (Tel. »Slov.«) V zunanjem ministristvu se je danes nadaljevalo delo odseka romunske in jugoslovanske delegacije pod Pelivanovičevim predsedstvom. Obravnavalo se je vprašanje cerkvenih in šolskih vprašanj med Jugoslavijo in Romunijo. Gre za šole v Banatu in Romuniji ter za ustanovitev škofije v Temešvaru.

Seja zakonodajnega sveta

Belgrad, 15. aprila. (Tel. »Slov.«) Zasedanje vrhovnega zakonodajnega sveta se je danes zopet pričelo. Seji so prisostvovali novoimenovani člani dr. Uroš Krulj, dr. Tugomir Alaupović in Daka Popović, zagrebški vseučiliški profesor Mavrović. V razpravi je bil pravilnik o polaganju profesorjskega izpita za srednjo tehnično šolo. Za trgovinsko ministristvo je poročal načelnik dr. Korenić. Prihodnja seja bo jutri popoldne ob 3. Razpravljalo se bo o zakonu o državnih in nedržavnih cestah.

Preselitev ministrstev

Belgrad, 15. aprila. (Tel. »Slov.«) Kmetijsko ministristvo in statistika sta se danes preselila v lastno uradno poslopje na vogalu ulic Miloše Velikega in Nemanje. Gozdarsko ministristvo se v lastno poslopje preseli prihodnje dni. V isto poslopje pride tudi trgovinsko ministristvo, tako da bodo v istem ministristvu tri do štiri ministristva. S tem, da so se posamezna ministristva preselila v lastna poslopja, bo država prihranila več milijonov dinarjev na najemnin.

Vprašanje odpiranja trgovin

Belgrad, 15. aprila. (Tel. »Slov.«) Nekateri listi so trdili, da je v soc. političnem ministristvu izdelana uredba o odpiranju in zapiranju trgovin. Uredba da predvideva načelno osemurnik, lokalno pa se bo določil čas odpiranja in zapiranja trgovin. Med 13 in 15 mora biti najmanj ena ura odmora. Trdi se, da se uredba ne bo predložila VZS v razpravo. (Vest prinašamo z rezervo. Op. ur.)

Novi dubrovniški škof dr. Carević

Zagreb, 15. aprila. (Tel. »Slov.«) »Narodna Politika« prinaša uradni brzojav iz Rima o imenovanju dr. Josipa Carevića za dubrovniškega škofa. Dr. Carević je doktor modroslovja in bogoslovja, kanonik in župnik katedralne cerkve v Splitu. Rodil se je dne 16. febr. 1883. Gimnazijo je dovršil v Splitu. Bogoslovne nauke pa v Rimu. V Gregorianumu je promoviral za dvojne doktorja. Leta 1908. je postal duhovnik. Razne službe je opravljal do l. 1924. Takrat je bil imenovan za kanonika stolnega kapitlja splitskega in katedralnega župnika. Razen tega je vršil razne častne posle. Tako je bil predsednik duhovniškega društva »Vzajemnost«. Novi dubrovniški škof je zelo izobražen mož. Govori več jezikov. Napisal je več razprav. Na novega škofa se polagajo velike nade.

Belgrajske vesti

Belgrad, 15. aprila.

Prihod Nj. Vel. kralja se za jutri pričakuje. Dosedaj se je mudil v Topoli.

Iz maršalata dvora je sprejel prometni minister dr. Korošec ta-le brzojav: »Prijetno ganjen po toplih pozdravih, ki so se poslali z obnega zbora Zdržne zveze v Ljubljani, je Nj. Vel. kralj odredil, da se udeležencem izreče prisrčna in iskrena zahvala.«

Med Jugoslavijo in Madjarsko se je dosegel sporazum, da se vrši seja mednarodnega razsodišča v Luzernu. Obravnavala se bodo sporna vprašanja med obema državama.

Gradbeno ministristvo je odredilo, da se tskoj pripravi material za zakone: zakon o ustroju gradbenega ministristva, zakon o razlastitvi, gradbeni zakon, zakon o izkoriščanju vodnih sil, zakon o javnih delih in zgradbah, zakon o poštah, telefonu in brzojavu.

Notranje ministristvo je izdalo danes uredbu o organizaciji policijske službe. S to uredbo je končno urejeno vprašanje policistov in je urejena notranja policijska služba v celi državi.

Pravosodni minister dr. Srskič je bil danes pri prometnem ministru dr. Korošcu.

Belgrajske »Novosti« danes niso več izšle. Izdajatelj jih je prostovoljno ustavil.

Pravoslavna cerkev zahteva verski pouk

Pri prosvetnem ministru Boži Maksimoviču sta bila podpredsednik sv. sinoda metropolit dr. Gavril Dožić in član sinoda temevarski in veliko-kičinski škof dr. Georgij Letič in mu izročila dve spomenici z ozirom na zakonska načrta o ljudski in o srednji šoli. Obe spomenici sta bili izročeni pred štirimi meseci že prejšnji vladi, a še nadalje točno označujeta stališče pravoslavne cerkve glede verskega pouka.

V teh spomenicah se uvodoma naglašajo velike zasluge pravoslavne cerkve za ohranitev narodne zavesti, prosvete, odporne sile in konstruktivne ter moralne sposobnosti naroda. Nato pa se pravi v spomenici:

»Na veri in morali, na teh dveh duhovnih osnovah počiva vse zunanje življenje naroda in države. Graditev teh temeljev je v prvi vrsti posel Cerkev, ki to delo vrši ne samo vsled tega, ker je to pravo polje njenega dela, temveč tudi zato, ker to odgovarja njenim večnim rodoljubnim svetosavskim izročilom. Da more te etične in idealne temelje družabnega in državnega življenja sigurno negovati samo Cerkev, ki z vero preureja človeka in narod, dokazuje ne samo starejša zgodovina našega in drugih narodov, temveč tudi novejša zgodovina, ki enako ne more zabeležiti nobenega drugega izvora moralne sile in veličine, ki bi mogla nadomestiti Cerkev.

Cerkev zakonski načrt o ljudskih šolah ne izključuje iz šole verskega pouka, ga vendarle omejuje in laizira ter tako loči verski pouk od svojega pravega in naravnega izvora, to je od Cerkev. To pa pomeni isto, kot onemogočevanje pravega toka te panoge narodnega naobrazovanja.

Ker vidimo v takšnem postopanju poskus gotovega svetovnega nazora, ki se bori za pobijanje versko-naravstvene izobrazbe naroda in ker vidimo v tem kali kulturnega boja, ne moremo storiti drugo, ko da dvignemo glas srbske Cerkev proti vsakemu takšnemu poskusu, s katerim se izpodkopujejo temelji narodnega življenja in obstanka, po katerih je živel naš narod cele veke in se obdržal in slavno izvedel svoje osvoboditve ter ujedinjenje.

Zakonski načrt, ki hoče odvojiti verski pouk od Cerkev in jej onemogočiti, da v šoli, ki jo preide ves narod, izobrazuje versko-naravstveno mladino v njeni najbolj dostopni dobi za duhovno-moralni pouk, tak zakonski načrt — to trdimo odkrito — ni izraz narodne volje. Niti iz enega znaka se ne da sklepati, da bi narod to hotel. Naš narod je religiozen. Nobenega nezaploženja do vere očetov ni in tudi nobenega gibanja, da se osvohodi te vere. Zakonski načrt o narodnih šolah je zato v onem delu, v katerem loči verski pouk od Cerkev, ne samo neumesten, temveč tudi protinaroden.

Vse značilne poteze narodnega življenja kažejo globoko versko čustvovanje, vdanost Cerkvi in njenim ustanovam. Neopravičeno je, če se država ne bi urejevala v skladu z razpoloženjem in potrebami naroda, pač pa po nazarjanju posameznikov, ki mislijo, da je dobro naroda v doktrinarstvu in slučajnem ter izpreminjajočem se pogledu na svet.

Ne moremo dovoliti, da se pod imenom verouka vsaja kriva vera in praznoverje. Kriva vera je največja nevarnost za človeka in narod. Za pravo vero je dajal narod življenje. Vse življenje, osebno in narodno pa pači kriva vera. Ločitev verouka od Cerkev pa neizogibno vodi do pačenja vere, narod pa vodi v nasprotje s posvečenimi tradicijami preteklosti v smer verske krize in verskega nepouka.

Narodna šola, ki nadomestuje in dopolnjuje vzgojo v domači hiši, ali more iti v označanju vere drugo pot, kakor pa so jo dali otroku starši? In ali se more uničiti naravno pravico staršev, da se njih otroci vzgajajo v verskem duhu one prave vere, ki jo oni izpovedujejo?

Razven tega je znano, da ni naroda brez vere. Če se v narodu ne goji prava vera, potem se bo narod izročil krivi veri in praznoverju; ker brez vere ne more biti.

Ze v 1. členu zakonskega načrta treba kot namen šole poudariti, da ni njen namen gojiti moralni čut, temveč versko-moralni, ker more moralni čut v narodu poživiti le na določenih in nespremenljivih verskih načelih. Dejansko tudi počiva na teh načelih v našem narodu, ki morale in vesti od verske zavesti ne loči.

V člen, v katerem se naštevajo učni predmeti, mora priti mesto »Učne načrte predpisuje prosvetno ministrstvo iz verskega pouka in po zaslišanju pristojne duhovne oblasti,« te besede: Učne predmete in program za verski pouk predpisuje prosvetni minister po predlogu in sporazumu s cerkveno oblastjo. Razven tega mora priti mesto izraza »pouk o veri« pravilneje »pouk o veri«, ker ni cilj verouka samo pouk v veri, temveč tudi versko-moralna vzgoja. Izbera in razvrstitev gradiva verskega pouka ne more biti samo pravica šolske oblasti, temveč tudi cerkvene, ki hoče na verski stopinji duhovnega razvoja s sistematičnim verskim poukom vzgojiti gotov porast versko-moralne zavesti. Zaslihanje cerkvene oblasti tu ne zadostuje,

Otvoritev razorožitvene konference

Živahno zanimanje za razorožitev -- Ruski in nemški predlog

Zeneva, 15. aprila. (Tel. Slov.) V svojem otvoritvenem govoru na šestem zasedanju pripravljene razorožitvene konference Društva narodov je izjavil danes predsednik Laudon, da se ni treba udajati iluziji, da se ta predkonferenca vrši sedaj morda zato, ker bi se lahko dogotovil načrt mednarodne konvencije o razorožitvi. Za to še vedno manjka sporazuma med gotovimi državami. Le če se ta sporazum izvrši kmalu, je pričakovati uspeha pri delu komisije. Naglašal je velik interes vsega sveta na vprašanju razorožitve, ki se izraža v številnih pismih, pri čemer je pokazal na pol metra visok kup pism, ki je ležal pred njim. Kot predmet razprav je omenjal posebno načrt sovjetske vlade za popolno splošno razorožitev in nemške predloge za boljšo organizacijo vojaških poročil, ki naj jih države dajejo Društvu narodov.

Sporazum avstrijskih strank

Pred sestavo nove vlade -- lepi uspehi krščanskih socialistov pri občinskih volitvah

Dunaj, 15. aprila. (Tel. Slov.) V krščansko-socialnih krogih pričakujejo ta teden volitev nove vlade. Razgovori med strankami so dogajali, da so vse stranke v načelu pripravljene, prepuštili aktualne probleme narodnemu svetu. Podrobnosti, posebno glede najemniškega vprašanja, naj se odstopijo zpet parlamentarnim posvetovanjem. Jutrišnji sestanek vodstva krščansko-socialne stranke bo, kakor se čuje, že nominiral novega zveznega kancerja, o čegar osebi pa še ni slišati ničesar.

Dunaj, 15. aprila. (Tel. Slov.) Pri večerajšnjih občinskih volitvah v Zgornji Avstriji ni bilo nobenih bistvenih izprememb v moči posameznih strank. V 405 občinah je volilo skoro pol milijona volivcev. Mesti Linz in Steyer nista

Zeneva, 15. aprila. (Tel. Slov.) Za podpredsednika razorožitvene konference je bil izvoljen Cobian iz Španije. Predsednik Laudon je za dnevni red predlagal 14 točk, in sicer kot prvega ruski načrt razorožitve, nemške predloge za organizacijo dolžnosti vlad za poročanje o oboroževanju in kemični vojni in vse še sporne točke o načrtu konvencije. Splošna razprava se bo začela jutri. Lord Cushendun je ostro protestiral proti pismu predsednika mednarodne zveze letalcev, ki ga je prečital Laudon in v katerem se naglašala nesmiselnost in barbarstvo napadov iz zraka. Letalci naj raje služijo kot posredovalci med narodi. Dalje je sporočil Laudon, da je razen nemškega prejel tudi kitajski memorandum, ki se spričo prepovedi vojne izreka proti splošni dolžnosti vojaške službe, ki kot »vojaški nacionalizem« ni združljiva z načeli Društva narodov.

volili. Udeležba je bila skoro 90-odstotna. Krščanski posijalisti so obdržali svoje posestno stanje. Socijalni demokrati so imeli, kakor piše »Reichspost«, večje uspehe, kakor pri občinskih volitvah leta 1924, vendar pa so v primeri z volitvami v narodni svet leta 1927 imeli izgube. Krščanski socialisti, ki dobijo velik del novih mandatov v krajevnih volivnih skupnostih, namreč 1063, so zgubili na drugi strani 788 in velenemci 371 mandatov, dočim so socijalni demokrati pridobili 230, Landbund pa 40 mandatov. Splošno število mandatov se je zvišalo. Pri volitvah v salzburški poljedelski svet je dobila vse mandate lista katoliškega Bauernbunda in Landbunda.

Blum izvoljen

Pariz, 15. aprila. (Tel. »Slov.«) Voditelj socialistov Leon Blum, katerega je pri zadnjih volitvah v francosko zbornico v njegovem starem volivnem okrožju premagal komunist Doriot je večeraj pri dopolnilnih volitvah v okrožju Narbonne v južni Franciji zmagal z 8 glasovi večine. Njegov radikalni protikandidat je protestiral proti volitvam, češ, da se neveljavni glasovi niso šteli pravilno. Po volitvah je naenkrat iz neznanega vzroka nastal požar v gledališču Alcazar, v katerem je bil glavni volivni lokal. Gledališče je pogorelo.

Kralj Emanuel obišče Milan

Milan, 15. aprila. (Tel. »Slov.«) Jutri obišče italijanski kralj milanski velesejem, za kar so oblasti odredile radi lanskega atentata zelo obširne varnostne ukrepe.

Drobne vesti

Bavarski romarji v Rimu. Na čelu 500 bavarskih romarjev je prišel v Rim bavarski ministrski predsednik Held in prosil za avdienco pri papežu, kateremu bo prinesel dragoceno darilo s čestitkami za 50 letnico mašništva in sporazum s Kvirinalom. Zatrjuje se, da njegova pot ni uradni značaj.

Češka trgovinska poročevalska služba. Pod predstvom zunanjega ministra dr. Beneša se je začela danes v Pragi tridnevna konferenca vseh češkoslovaških konzulov, ki so nameščeni v neposrednih sosednih državah Češkoslovaške, da se intenzivira trgovinska poročevalska služba.

Manjšinske spomenice. Spomenice o manjšinah, ki se imajo predložiti do 15. aprila Društvu narodov, so dosedaj poslale Nemčija, Avstrija, Madjarska, Bolgarska, Holandska, Estonka, Litva, Grčija, Kitajska in Rumunija. Jutri pa bodo predložile spomenice Poljska, Jugoslavija in Češkoslovaška.

Nova italijanska podmornica. V Tarentu so spustili v morje italijansko podmornico s 1800 tonami, ki ima s seboj vodno letalo.

Nemški avtomobilisti v Zagrebu

Zagreb, 15. apr. (Tel. »Slov.«) V teku današnjega dne so si nemški avtomobilisti ogledali Zagreb, muzeje, galerije slik, razne kulturne ustanove. Opoldne so bili sprejeti pri županu. Nemški konzulat jim je popoldne priredil čajanko. Zvečer so se udeležili operne predstave Zrinjskega. Jutri ob 5 odpušajo nemški gostje iz Zagreba.

Književnik Ostojić -- umrl

Split, 15. apr. (Tel. »Slov.«) Mate Ostojić, književnik in pesnik, je umrl v Povelju na otoku Braču. Pokojnik je bil znan hrvatski kulturni delavec. Izdal je več pesmi ter nabiral narodno blago, ki ga je izdala Matica Hrvatska.

Dunajska vremenska napoved. Sprva bo v severnih Alpah večinoma jasno s svežimi južnimi vetrovi, na Koroškem pa oblačno, potem pa bo zopet temperatura znatno padla in ponovile se bodo padavine.

Pravi problemi

»Narodna Odbrana«, z dne 14. aprila objavlja pod gornjim naslovom članek, v katerem pravi med drugim:

Največja napaka prejšnjih režimov je bila, da se niso dovolj ozirali na glavne državne in družabne probleme.

Leta in leta so prihajale na dan razne afeze, leta in leta se je govorilo o boju proti korupciji, nič resnega pa se ni storilo. Če pa so bili storjeni kakšni koraki, potem se je delalo narobe. Klasičen dokaz tega je, ko se je delila koruza tudi v krajih, ki je niso potrebovali.

Čuta odgovornosti pred Bogom in pred zgodovino ni bilo v ljudeh in njih delu. Živelo se je od danes na jutri. Vsak je gledal le na sebe. Kakor da bi bilo mogoče tako živeti in se vzdržati!

Med tem pa so problemi rasli in se kopičili. Mi pa smo bili brez kompasa in brez jasno postavljenih idealov. To je bilo za naš narod tem težje, ker je moral te probleme rešiti v trenutku, ko je imel preiti iz patriarhalne dobe v individualistično. Da pa se ta prehod izvede, pa je treba jasnosti, ki je pa še danes ni.

Ali vemo, če je naše narodno gospodarstvo namenjeno v industrijo ali poljedelstvo? Najlažje je pustiti, da se stvari razvijajo same od sebe, kar je v duhu liberalne doktrine. Danes pa je mednarodna tekma tako priostrena, da morejo obstati samo narodi, ki zavedno grade svoje gospodarsko življenje in ga prilagode dejanskim možnostim.

Pa niti s socialnimi in kulturnimi problemi ni bolje. Povsodi ista nejasnost. Ali hočemo, da se razširi prav tako nevarna proletarizacija, ali pa naj mar postane denarna aristokracija rešilec kulture? Vendar bi morali iti za ublažitvijo razrednih razlik in doseči njih sodelovanje.

In kako je z našo kulturno orientacijo? Ali bo še naprej samo pod uplivom tujega duha?

Nj. Vel. kralj je z nenavadno intuicijo odprl nova pota. Smo v novi dobi, v kateri ne moremo več živeti brez odgovornosti. Sedaj je tu možnost, da naš narod izrazi samega sebe. Ali zato morajo vsi, ki čutijo to odgovornost, storiti vse, da pride pravi narodni duh do izraza.

Predvsem moramo opustiti pretirano skromnost, ki je mati nezaupanja v samega sebe. Zavedati se moramo, da se nam nudijo velike možnosti, ker stopamo v kulturno zgodovino po drugih narodih. Samo takrat, kadar bomo skušali tako napredovati, da bodo pozorni na nas tudi drugi, bomo mogli res kaj storiti. Zakaj ne vodi narod, ki je največji in najbogatejši, temveč vodi narod, ki se prostovoljno stavi v službo Boga, kot sredstva izvajanja Njegovih smeri.

Zato se mora vsakdo od nas že enkrat odločiti, ali bo šel po poti Boga ali satana, za nebeško ali zemeljsko carstvo.

Dve sta poti: ena v življenje, druga v miranje; ena v slavo, druga v sramoto.

Naj done te besede še tako starinsko, v njih je večna resnica. Samo tisti, ki jo razume, ve, kakaj se je rodil.

Primorske vesti

Duhovniška vest. Č. g. France Kodrič, kaplan v Solkanu, je imenovan za župnika v Kojkem. — Na prošnjo idrijskega dekana mons. Arkota, ki ni prav trdnega zdravja, je goriški nadškof imenoval č. g. Petra Likarja, župnika na Gori, za idrijskega prodekana.

Umrj je v Grapi pri Idriji rudarski upokojenec in posestnik Franc Podobnik, star 71 let. — V Postojni je umrla Terezija Starman, mati nadučitelja v Orleku.

Grozno maščevanje. V Poreču je podporočnik Gambardella na ulici streljal na učitelja Calma in Galli, nakar je še sebe ustrelil. Galli je dobila kroglo v desno oko, ki se ji je zilo, v nevarnosti je še drugo. Calma je ostala nepoškodovana. Galli je znana kot pisateljica. Kakor italijanski listi poročajo je poslala v resnici žrtev svojega poklica. Podporočnik se je namreč kruto maščeval, ker se je učiteljica odločno potegnila za čast neke svoje učenke in naznanila ubijavca predstojnikom. Upanje je, da učiteljica ozdravi.

Nova katoliška banka. Napoveduje se fuzija štirih katoliških bank, ki poslujejo v takozvanih treh Benečijah, to je Banca Cattolica di Udine, Credito Veneto, Banca Cattolica S. Libérale in Banca della Venezia Giulia. Na Primorskem deluje predvsem Banca della Venezia Giulia, ki je ustanovila po deželi mnogo podružnic. Namerava se usanoviti ena sama banka iz vseh štirih. Italijanski bančni zvezi je nedavno stavila vlada na razpolago 50 milijonov za saniranje katoliških bank.

Krušni dnevi. Kakor lansko leto, se bo tudi letos praznoval po vsej Italiji »krušni praznik«, ki bo trajal tri dni, to je v soboto, 13. t. m., nedeljo in ponedeljek. V Balilo preoblečeni otroci bodo prodajali lepo zavite kolačke. Izkupiček je namenjen društvu »Pro Oriente«, ki vzdržuje italijanske šole na Bolgarskem. Goriški krušni odbor, ki mu predseduje senator Bombig, je izdal na meščane poseben proglas. Sen. Bombig napoveduje dan, ko bodo rimski orli razpeli svoje peruti in na svojih krilatih perutih ponesli na Vzhod svetlo luč duha v znamenju nepremagljivega snopa in križa.